

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування приватного
будинку для людей похилого віку «Едем»
в місті Дніпро**

11.02.2025

м. Дніпро, 2025

I. ВСТУП

У межах реалізації проєкту «Регіональні групи національного превентивного механізму», що здійснюється Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою апробації моделі автономної роботи громадських моніторів у складі регіональних груп під час здійснення повторних відвідувань національного превентивного механізму до місць несвободи, 11.02.2025 регіональною групою НПМ Дніпропетровський області (далі – РГ НПМ) здійснено повторне відвідування приватного будинку для літніх людей «Едем» у місті Дніпро (далі – пансіонат, заклад, будинок).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації (керівник РГ НПМ у Дніпропетровській області);

Демичева Алла Валеріївна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вулиця Сеченова, будинок 18, місто Дніпро, 49035.

Пансіонат розташований у огороженому триповерховому будинку, який має три вхідні зони та підвальне приміщення (фото 1).

Відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР) ФОП Троян Олександр В'ячеславович (далі - ФОП) функціонує з такими видами діяльності: КВЕД 63.99 Надання інших інформаційних послуг; КВЕД 62.02 Консультування з питань інформації; КВЕД 55.20 Діяльність засобів розміщення на період відпустки та іншого тимчасового проживання; 87.10 Діяльність із догляду із забезпечення проживання; КВЕД 87.20 Надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб з розумовими вадами та хворих на наркоманію; КВЕД 87.30 Надання послуг догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів; КВЕД 87.90 Надання інших послуг догляду із забезпеченням проживання; КВЕД 88.10 Надання соціальної допомоги без забезпечення проживання для осіб похилого віку та інвалідів.

Надання платних послуг з розміщення, перебування та харчування осіб похилого віку здійснюється на підставі Договору про надання послуг, укладеного між ФОП та підопічним (фото 2).

Заклад розрахований для цілодобового проживання 31 підопічного. На день відвідування у закладі перебувала 31 особа, з них 28 жінок та 3 чоловіків, 8 підопічних закладу ліжкові хворі. Вікова категорія підопічних від 60 до 92 років.

Загальна чисельність працівників установи, які перебувають у закладі цілодобово, складає 4 особи (3 доглядальниці та 1 кухар).

Під час відвідування з'ясовано, що для підопічних створені належні умови проживання: вони забезпечені чистою постільною, натільною білизною, верхнім

одягом. Житлові кімнати у закладі розраховані на проживання від одного до семи підопічних.

Забезпечення підопічних медичними препаратами та діагностичними послугами здійснюється їх родичами/близькими.

У будівлі функціонує автономне опалення.

Усі поверхи обладнані вогнегасниками.

Кухня у закладі розміщена на першому поверсі, для прийому їжі на кухні знаходиться стіл, розрахований на шістьох осіб (фото 3).

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за особами похилого віку: надається допомога у годуванні (у разі потреби) та здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

Підопічні, забезпечені індивідуальними засобами реабілітації, а саме: ходунками, кріслами колісними, туалетними стільцями, протипролежневими матрацами (фото 4).

Під час відвідування відбулося спілкування з 17 підопічними та 4 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснювалось 10.11.2023 року, за результатами якого виявлені порушення прав людини, зокрема:

1. Закладом не здійснено заходів зі спорудження, обладнання захисних споруд цивільного захисту (підвальних та інших заглиблених приміщень). Окрім того, під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

2. У закладі відсутня пожежна сигналізація.

3. Договір, який укладається між закладом та підопічним, не відповідає формі Типового договору про надання соціальних послуг, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 № 847.

4. Підопічні позбавлені права виходити самостійно за територію закладу.

5. У ФОП відсутня ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики (зокрема сестринська справа) або договір із закладом охорони здоров'я.

6. Відсутнє приміщення ізолятора з метою попередження поширення інфекційних захворювань.

7. Заклад не пристосований до потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

8. Не складені індивідуальні плани надання соціальної послуги.

9. Виявлено перенаселення в окремих кімнатах.

10. Заклад не зареєстрований в Реєстрі надавачів та отримувачів соціальних послуг.

11. Відсутні ширми для забезпечення приватності під час проведення

санітарно-гігієнічних процедур ліжковим хворим підопічним.

12. Кімнати не обладнані приліжковими столиками для приймання їжі.

Станом на 11.02.2025 адміністрацією закладу вказані недоліки усунуто частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У ході відвідування встановлено, що у закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі оголошення повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт) та абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності) (фото 5).

Підопічні, які відносяться до маломобільних груп населення, розміщені, у тому числі, на II та III поверсі будівлі, що унеможлиблює їх швидку евакуацію у разі виникнення надзвичайної ситуації. Не застосовується до них і «Правило двох стін», оскільки підопічні, які відносяться до маломобільних груп населення, не можуть самостійно, без сторонньої допомоги, підвестися з ліжка, водночас персоналу, який би міг забезпечити переміщення підопічних у відносно безпечне місце, недостатньо.

2. У будівлі закладу відсутня пожежна сигналізація, що порушує Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від № 1417 від 30.12.2014.

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України).

3. Під час відвідування з'ясовано, що форма Договору, який укладається між закладом та підопічним, не відповідає формі Типового договору про надання соціальних послуг, затвердженій наказом Міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 № 847 (фото 6).

4. Відповідно до практики, що склалася в закладі, підопічним заборонено виходити за межі території. Зазначене є грубим порушенням права на свободу та особисту недоторканність, що гарантоване національним та міжнародним законодавством.

Порушення права на охорону здоров'я (стаття 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 49 Конституції України, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»).

5. У закладі відсутні приміщення ізолятора метою якого є попередження поширення інфекційних захворювань, що порушує вимоги статті 21 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

6. Заклад не пристосований до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

- вхід у будівлю закладу не обладнано пандусом;
- заклад не обладнано ліфтами або підйомниками;
- коридори закладу не обладнані горизонтальними поручнями;
- сходинок в закладі непромарковані та не контрастують у відношенні до інших сходинок сходового маршу і до горизонтальних площадок сходового маршу (фото 7);
- в окремих приміщеннях закладу необлаштовані пороги;
- відсутні кнопки виклику персоналу у житлових кімнатах закладу;
- у всіх санітарно-гігієнічних приміщеннях не встановлено поручні або інші пристосування для підопічних з обмеженими можливостями (фото 8).

Порушення прав осіб похилого віку на отримання послуг стаціонарного та паліативного догляду відповідно до вимог законодавства (Закон України «Про соціальні послуги», Державний стандарт стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності).

7. Фактично закладом надається соціальна послуга стаціонарного цілодобового догляду. Законом України «Про соціальні послуги» визначено, що надавачами соціальних послуг є юридичні та фізичні особи, фізичні особи-підприємці, включені до розділу «Надавачі соціальних послуг» Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг Міністерства соціальної політики України. Однак, у порушення вимог постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 № 99 «Про Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг» та статті 15 Закону України «Про соціальні послуги» заклад не внесений до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, що унеможливорює здійснення моніторингу надання соціальних послуг та оцінки їх якості уповноваженими органами у системі надання соціальних послуг. Діяльність самого закладу не відповідає Критеріям діяльності та Державному стандарту. Відповідно всупереч вимогам статті 22 Закону України «Про соціальні послуги» не складені

індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду.

Порушення права на достатній життєвий рівень (стаття 48 Конституції України).

8. У ході відвідування закладу групою НПМ виявлено перенаселення в окремих житлових приміщеннях, що є порушенням норм житлової площі на особу, встановлену на рівні 8-10 м² та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди». Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007) площа житлових кімнат на одну особу становить 4-5 м².

9. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), в кімнатах недостатня кількість твердого інвентарю, а саме: шаф для зберігання сезонного одягу підопічних. Речі зберігаються на першому поверсі в загальній окремій шафі закладу.

10. Ліжковим хворим, які проживають у закладі, не забезпечено можливість перебування на свіжому повітрі.

11. У закладі наявне розроблене денне меню, але відсутнє перспективне та дієтичне меню, що не дає змогу розраховувати енергетичну цінність харчових продуктів, збалансованість раціону та призводить до порушення прав підопічних на повноцінне харчування (фото 9).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

12. У житлових кімнатах, в яких проживає більше, ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур, що є порушенням пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання, та не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту.

Порушення права на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України).

13. Статтею 23 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

При цьому дозвілля підопічних закладу є вкрай обмеженим та зводиться, переважно, до перегляду телебачення та бесід між собою. Телевізори в більшості кімнат розташовані в незручному місці, що також унеможливило їх перегляд.

Порушення права на свободу світогляду і віросповідання (стаття 35 Конституції України).

14. У закладі відсутні умови для задоволення релігійних потреб підопічних: заклад не відвідують священнослужителі, не відведено окремого приміщення для молитви. Зазначене обмежує реалізацію права підопічних на свободу світогляду та віросповідання.

Інші.

15. Адміністрація закладу в порушення вимог Закону України «Про захист персональних даних» витребовує від родичів підопічних копії паспортів та ідентифікаційних кодів самих родичів. Документи зберігаються разом із підписаним договором, письмова згода від родичів підопічних на збір, обробку та використання персональних даних відсутня, що є порушенням вимог Закону України «Про захист персональних даних».

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

ФОП Троян Олександр В'ячеславовичу, що здійснює господарську діяльність приватного будиноку для людей похилого віку «Едем» забезпечити:

облаштування укриття відповідно до вимог чинного законодавства;

облаштування закладу пожежною сигналізацією відповідно до Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417;

приведення Договору, який укладається між закладом та підопічним, до форми Типового договору про надання соціальних послуг, затвердженої наказом Міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 № 847;

виділення приміщення для ізоляції осіб з ознаками інфекційних захворювань;

підопічним можливість виходу за межі території закладу;

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

встановлення у житлових кімнатах кнопок виклику персоналу;

внесення закладу до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, згідно Критеріям діяльності та Державного стандарту;

дотримання норм житлової площі на особу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007;

облаштування кімнат підопічних твердим інвентарем, а саме: шафами для зберігання сезонного одягу;

опрацювання можливості щоденного перебування на свіжому повітрі ліжкових підопічних;

розробити перспективне та дієтичне меню;

облаштувати кімнати для перебування двох чи більше підопічних ширмами;

створення у закладі належних умов для задоволення релігійних потреб підопічних;

організацію культурно-дозвілєвої діяльності для підопічних, спрямованих на їх розвиток та відпочинок;

дотримання вимог Закону України «Про захист персональних даних».

Додатки: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

**Керівник РГ НПМ
у Дніпропетровській області**

Оксана КРУПІЙ

Фотоматеріали.

Фото 1.

Фото 2.

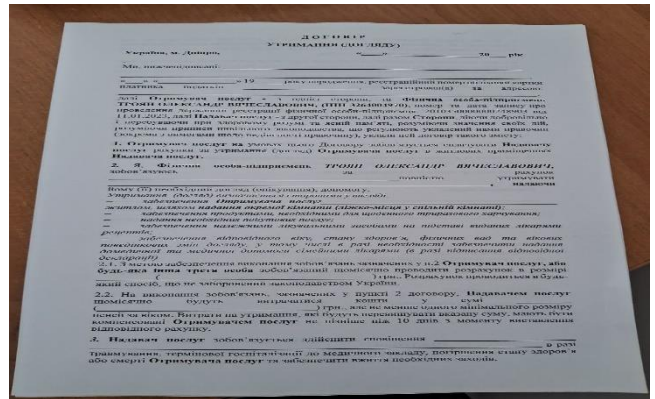

Фото 3.

Фото 4.

Фото 5.

Фото 6.

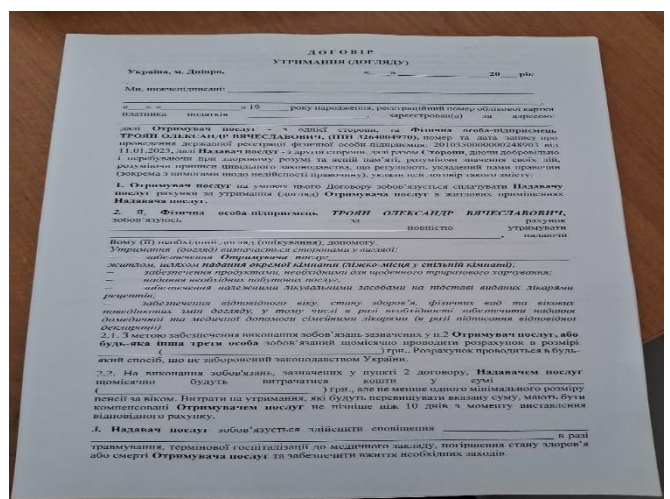

Фото 7.

Фото 8.

Фото 9.

